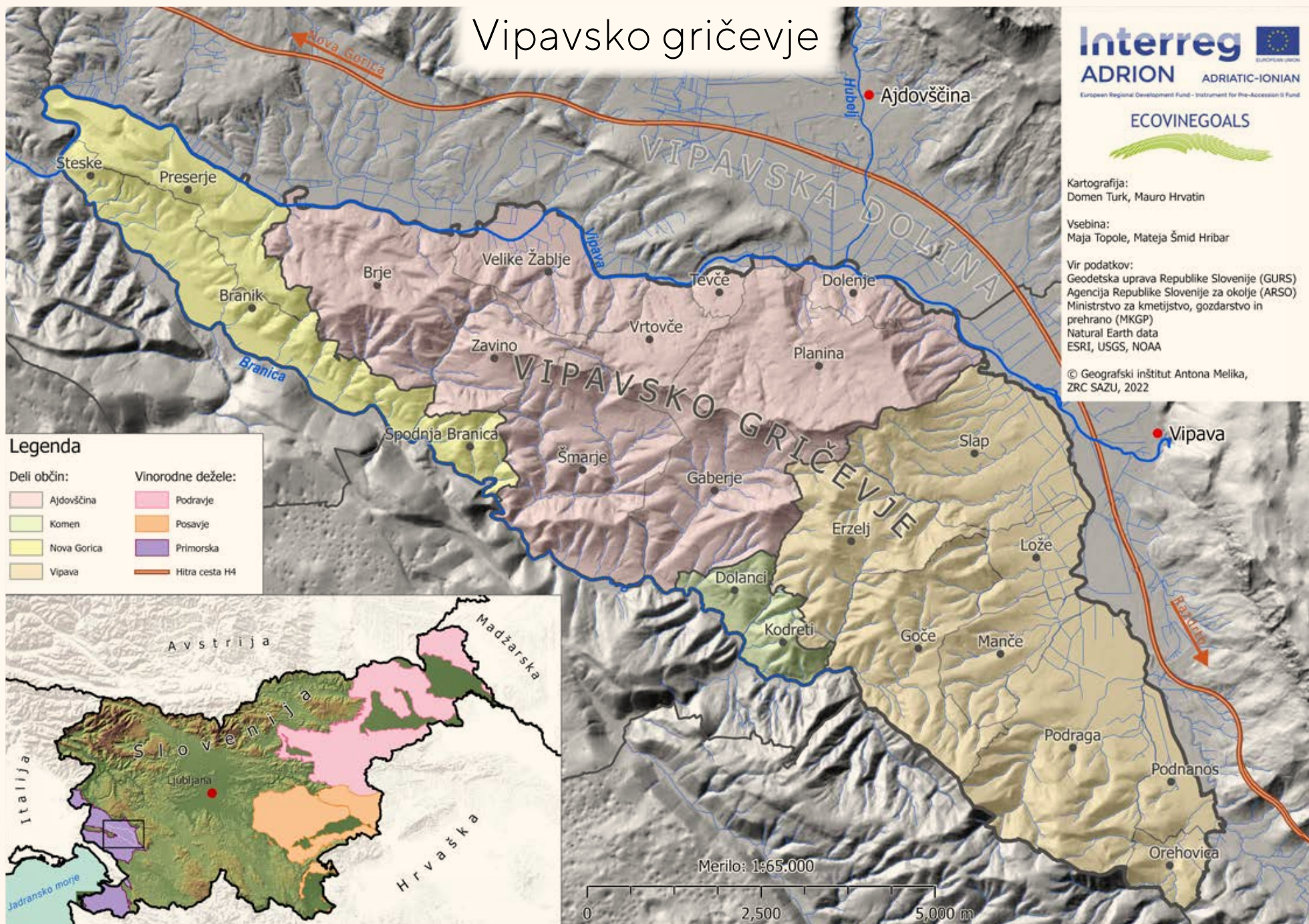

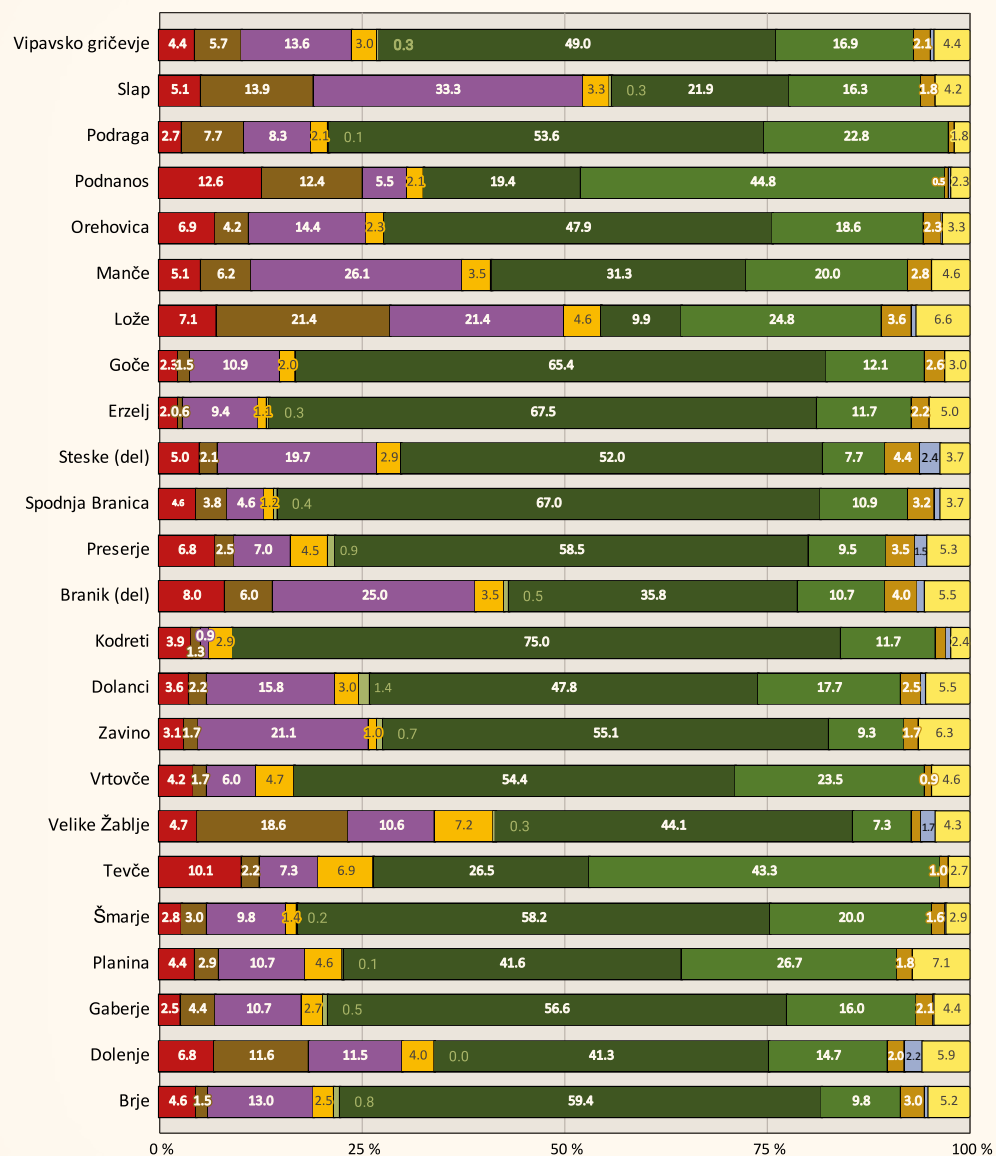

Vinogradništvo v Vipavskem gričevju

Vipavsko gričevje

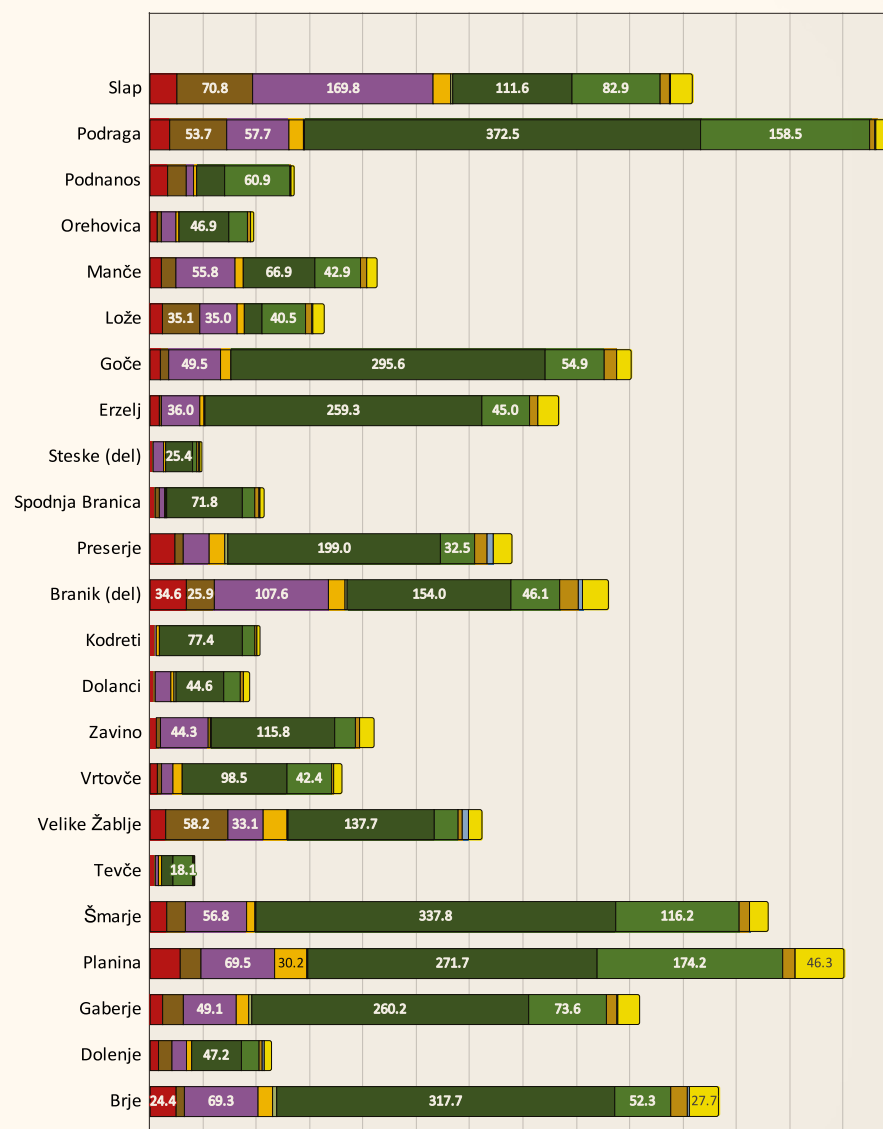

Vipavsko gričevje – struktura rabe tal 2020 po naseljih
(numerični prikaz na straneh 26, 27)

pozidana zemljišča njive vinogradi sadovnjaki in jagodičevje oljčniki gozd naravni/ekstenzivni travniki zaraščajoča zemljišča vodne površine drugo

Vipavsko gričevje – tipi rabe tal 2020 – površine v ha po naseljih
(numerični prikaz na straneh 26, 27)

Vipavsko gričevje

Vipavsko gričevje se s 13,6 % vinogradov uvršča med najpomembnejše slovenske vinorodne pokrajine. Leži na jugozahodu Slovenije in je del vinorodnega okoliša Vipavske doline. Vipavska dolina spada v Primorsko, eno od treh slovenskih vinorodnih dežel. Ostali primorski vinorodni okoliši so Goriška brda, Slovenska Istra in Kras.

Slovenija ima med tipi rabe tal le 1 % vinogradov. Največ, povprečno 6,4 %, jih je v slovenskih sredozemskih gričevjih. Slovenske vinorodne pokrajine, ki pripadajo Vzhodni Sloveniji oz. panonskim gričevjem ali vinorodnima deželama Podravju in Posavju, imajo precej manj, v povprečju le še 3 % vinogradov.

Sredozemsko Vipavsko gričevje spada med slovenske vinorodne pokrajine z najstarejšo tradicijo. Znano je, da so vinogradništvo tu za Kelti okrog začetka našega štetja utrdili in širili Rimljani. Po propadu rimskega imperija je to začasno nazadovalo, s pokristjanjenjem novopriseljenih ljudstev pa se je ponovno krepilo, saj so vino uporabljali tudi kot obredno pijačo. V srednjem veku je bilo vipavsko vino predmet prodaje vse do nemških in čeških dežel. O izvozu slovečih vipavskih vin je na primer poročal kranjski plemič in polihistor J. V. Valvasor leta 1689, omenjal jih je tudi baročni pridigar in pisec Janez Svetokriški. Sredi 19. stoletja, leta 1844, je domačin Matija Vertovec, tukajšnji duhovnik in strokovnjak na različnih področjih, izdal Vinorejo, prvi slovenski vinogradniški priročnik, in ob tem Vipavsko dolino razglasil za raj dežele Kranjske, ustvarjen za vinsko trto in vino. Prednost Vipavskega je tudi stara tradicija kmetijskega izobraževanja; v obdobju 1873–1886 je tu delovala ena prvih slovenskih kmetijskih šol. Tudi vipavska vinogradniška zadruga (1894) in zadružna vinska klet (1903) sta bili osnovani med prvimi na Slovenskem. V začetek 20. stoletja sega tudi zasnova trsničarstva v Vrhpolju pri Vipavi. Trsnica Vrhpolje je še danes pomemben oskrbovalec slovenskih vinogradnikov s trsnimi cepljenkami in hkrati njihov izvoznik.

O pomenu tukajšnjega vinogradništva govori tudi dejstvo, da ima danes v Vipavi sedež edina slovenska fakulteta s področij vinogradništva, vinarstva in trženja vina.

Vipavsko gričevje zavzema okrog 70 km² in je del Vipavske doline. Ta je stisnjena med visoki kraški planoti Trnovski gozd (1495 m) in Nanos (1313 m) na severovzhodu ter Kras na jugozahodu (povprečno 334 m). Specifične naravne razmere Vipavskega gričevja določata lega na stičišču treh evropskih makroregij – alpskega, sredozemskega in dinarskega sveta – in lega na stiku celinskih in sredozemskih zračnih mas. Gričevje je od Jadranskega morja oddaljeno le 15 km zračne razdalje. Njegov vpliv se iznad Tržaškega zaliva na Vipavsko širi prek Furlanske nižine po dolini Soče navzgor. Pritok Soče je tudi reka Vipava, ki odvaja vso vodo Vipavskega gričevja.

Gričevje ima submediteransko podnebje z veliko mero osončenosti (povprečna letna energija kvaziglobalnega obsevanja 4276 MJ/m² je za 6,6 % višja od slovenskega povprečja), z blagimi zimami in suhimi, vročimi poletji. Povprečna letna temperatura meri 12 °C, julijska 21,2 °C in januarska 3,1 °C. Poleg tega ima gričevje ugodne reliefne, kamninske in pedološke razmere, relativno dobre so tudi vodne razmere. Nadmorske višine segajo od 60 do 550 m, povprečna višina Vipavskega gričevja je 206 m, povprečni naklon pa 31 %.

Oblikovanost površja, sončna pobočja, višine in nakloni Vipavskega gričevja so primernejši za vinsko trto kot za njive. Vinogradi so tako leta 2020 zavzemali 936,4 ha oz. 13,6 % vseh tukajšnjih zemljišč, njive pa le 5,7 %. Kar dve tretjini vinogradov je v višinah med 100 in 250 m. Povprečna nadmorska višina vinogradov je 187 m, povprečni naklon pa 20,3 %. Na vinogradnika odpade 1,6 ha vinogradov, povprečna velikost posameznega vinograda pa je 0,5 ha. Kar 84,6 ha oz. 9 % vinogradov je v ekološki obdelavi (v Sloveniji 5,1 %). Posebno če vino nastane le s pomočjo avtohtonih kvasovk, pride do izraza »terroir« – kamninska podlaga, ki je tu pretežno

iz eocenskega fliša, to je iz laporja in peščenjaka. 14,65 km² oz. 21,3 % Vipavskega gričevja je terasiranega, od tega je 39,1 % površine vseh teras namenjenih vinski trti; na terasah je 61,2 % vseh vinogradov. Po podatkih Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica v Vipavskem gričevju letno pridelajo povprečno 6200 ton grozdja in 4.000.000 litrov vina.

Vipavska vina so primerljiva z najkakovostnejšimi svetovnimi vini. Po podatkih Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica so med trtnimi sortami najbolj razširjene: merlot (12,3 %), sauvignon (12,2 %), malvazija (10,6 %) in rebula (10,6 %), priporočene so še: laški rizling, beli pinot, sivi pinot, chardonnay, barbera in cabernet sauvignon, dovoljene pa tudi: zeleni sauvignon, rumeni muškat, pikolit, vitovska grganja, modri pinot, cabernet franc, refošk, syrah, glera, klarnica, pergolin, poljšakica, viognier, fleurta, soreli, pokalca, gamay, marselan, merlot kanthus. Relativno zelo pomembni sta stari domači sorti zelen in pinela, ki pa zavzemata le 7- oz. 5,8-odstotni delež. Vipavski vinogradniki si prizadevajo ohranjati tudi druge stare domače sorte trt, na primer: klarnico, poljšakico, pergolin, čedajc, ošip in glero. Nekatere so že skoraj izumrle. Po ocenah Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica lokalne sorte v Vipavskem gričevju zavzemajo 23-odstotni delež.

Vendar se Vipavsko gričevje spopada tudi z izzivi. Med vzroki so najprej naravne razmere. Čeprav je letna količina padavin okrog 1500 mm dovolj velika, te niso najugodnejše razporejene. Preveč jih je v dobi cvetenja in zorenja, premalo pa v fazi rasti grozdnih jagod. S podnebnimi spremembami oz. segrevanjem ozračja narašča število ekstremnih pojavov kot so močna burja, suša, toča, zmrzal, vetrna in vodna erozija.

Drugi vzroki težav so v družbenih razmerah. V zadnjih 100 letih se je število prebivalcev skrčilo za tretjino, a v zadnjih 20 letih minimalno raste. Starostna struktura ni ugodna; manjka mladih v starosti od 10 do 30 let. Mladi zapuščajo kmetije in se odločajo za bolj plačana delovna mesta zunaj kmetijstva. Vinogradniška zemljišča na manj ugodnih legah, ki so razdrobljena, prestrma, oddaljena od naselij in slabo dostopna, opuščajo. Tako je bilo leta 2020 v procesu zaraščanja 146 ha ali 2,1 % vseh zemljišč.

V obdobju 2002–2020 se je površina vinogradov v Vipavskem gričevju zmanjšala za 14 %, površina njiv za 40 % in travnikov za 11 %. Po drugi strani je bilo težko kupiti vinograd, zlasti večje strnjene površine, ali spremeniti namembnost zemljišča. Če se je zemljišče zaraslo in bilo prekvalificirano v gozdno, so postopki ponovne preobrazbe v kmetijska zemljišča zelo dolgotrajni in dragi, včasih pa zaradi evropskih omejitev ali zaradi Nature 2000 niti niso mogoči. Velik problem predstavlja lastništvo vinogradov. Starejši lastniki jih neradi prodajajo ali prepuščajo mladim, težave pa se še pomnožijo v primeru solastništva.

Za namene promocije prodaje vin in spodbujanje dejavnosti, povezanih z vinogradništvom, so bile proti koncu 20. stoletja prek Vipavskega gričevja speljane vinske ceste, ki so poleg ponudnikov vina in kulinarike povezale tudi naravne in kulturne znamenitosti gričevja. Turisti, pohodniki in kolesarji spoznavajo pokrajino, ki se ponaša z mozaičnostjo, veliko biodiverzitetjo in visoko stopnjo naravnosti. Gozd zavzema 49 %, ekstenzivni travniki in pašniki 17 % in zemljišča v zaraščanju 2,1 % površja, kar skupaj pomeni dve tretjini Vipavskega gričevja z visoko stopnjo naravnosti. Le 21 % zemljišč je intenzivno obdelanih; sem spadajo njive, konvencionalni vinogradi, sadovnjaki in nasadi jagodičevja. Ostalo so pozidana zemljišča (4,4 %) in druge rabe (4,4 %). 46,1 % Vipavskega gričevja zavzema Natura 2000. Sicer ima regija ugoden prometni položaj neposredno ob hitri cesti, ki se od avtoceste Ljubljana–Koper odcepi pri Razdrtem in usmeri proti Novi Gorici oz. Italiji.

Regijo bogatijo slikovita naselja in zaselki mediteranskega tipa s stoletnimi vinskimi kletmi ter cerkvicami na razglednih vrhovih, med letom pa je mogoče tu obiskovati »osmice« in ob posebnih priložnostih spoznavati številne ohranjene navade in običaje, vezane na trto in vino.

S to tematiko je povezana tudi Zdravljica, pesem, katere prvo različico je France Prešeren spesnil že leta 1844. Gre za t. i. likovno pesem, saj izpisane kitice spominjajo na obliko vinske kupice. Leta 1905 jo je uglasbil duhovnik in skladatelj Stanko Premrl, rojen v Podnanosu v Vipavski dolini, leta 1989 pa je 7. kitica Zdravljice postala slovenska himna. EU je leta 2020 Zdravljici kot evropski povezovalni vrednoti dodelila znak evropske dediščine.

Razgibano površje, dvignjene sončne lege, prevetrenost in mozaična raba tal so prednosti, ki omogočajo uvajanje agroekološkega vinogradništva.

Raba tal 2020

Kartografija:
Žiga Maroh

Vsebina:
Mateja Šmid Hribar, Maja Topole

Vir podatkov:
Geodetska uprava Republike Slovenije (GURS),
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP)

© Geografski inštitut Antona Melika, Inštitut za antropološke in prostorske študije, ZRC SAZU, 2021

Legenda:

- vodotok
- pozidano
- njiva
- vinograd
- sadovnjak
- oljčnik
- gozd
- travnik
- v zaraščanju
- voda
- drugo

Merilo: 1:65.000

0 2.500 5.000 m

Esri, Intermap, NASA, NGA, USGS

V Vipavskem gričevju je v ekološki obdelavi 84,6 ha oz. 9 % vinogradov (v Sloveniji 5,1 %). Paša drobnice v vinogradu je ena dobrih praks agroekološkega vinogradništva.

Vinogradi 2020

Kartografija:
Žiga Maroh

Vsebina:
Mateja Šmid Hribar, Maja Topole

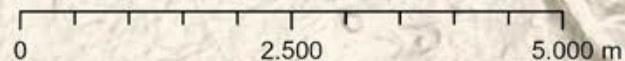
Vir podatkov:
Geodetska uprava Republike
Slovenije (GURS),
Ministrstvo za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano (MKGP)

© Geografski inštitut Antona
Melika, Inštitut za antropološke
in prostorske študije,
ZRC SAZU, 2021

Legenda:

- vodotok
- ekološki vinograd
- vinograd

Merilo: 1:65.000

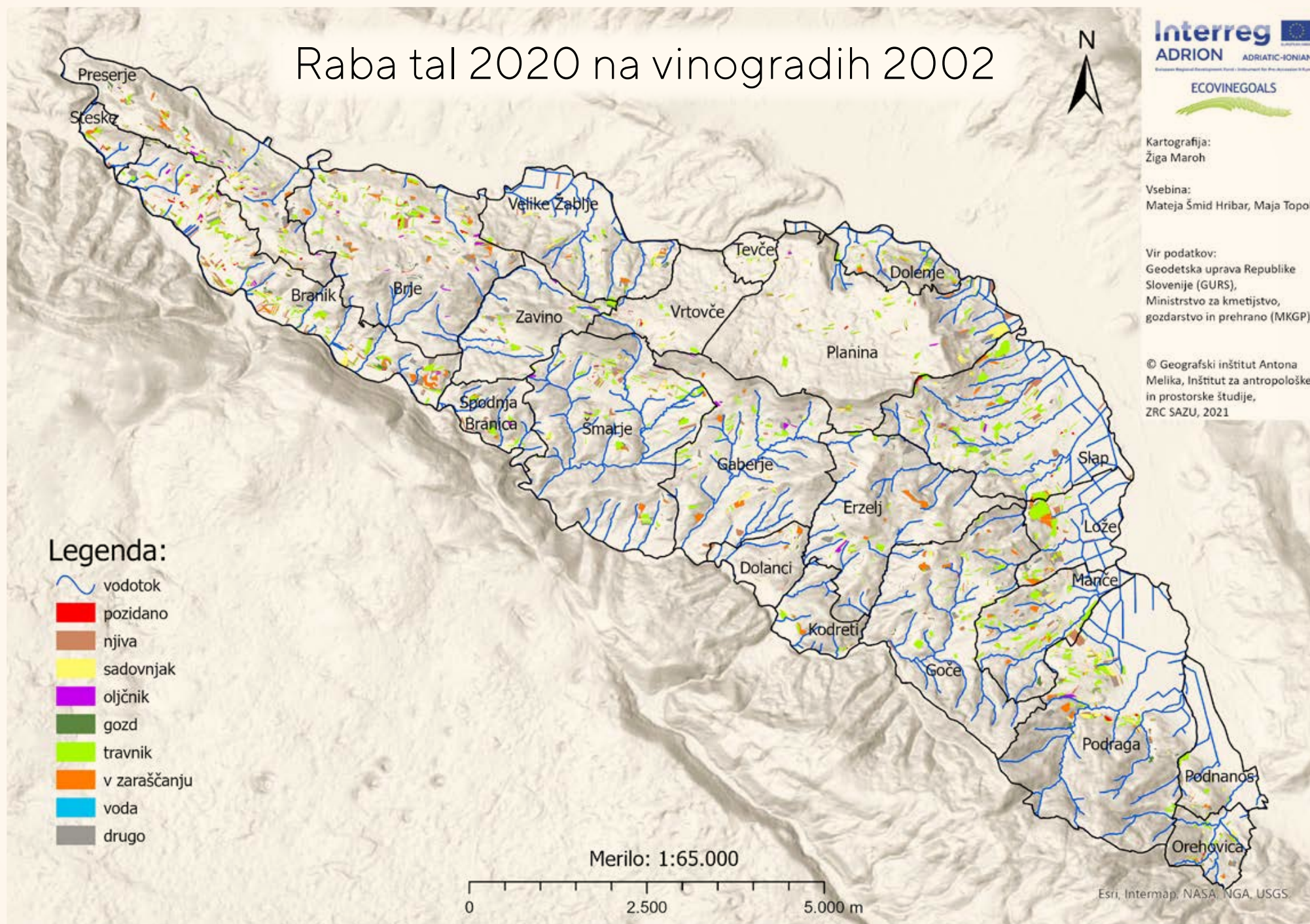

Esri, Intermap, NASA, NGA, USGS

Kar 57,2 ha ali 5,2 % zemljišč z vinogradi iz leta 2002 je bilo leta 2020 v procesu zaraščanja, 28,9 ha ali 2,6 % pa jih je že prerasel gozd.

Raba tal 2020 na vinogradih 2002

Za obdobje 2002–2020 je značilna selitev vinogradov z višjih delov Vipavskega gričevja proti dnu Vipavske doline. 85,7 ha ali 9,2 % vinogradov je v letu 2020 zasedalo zemljišče, kjer so bile še leta 2002 njive. To je ugodno z vidika lažje uporabe kmetijske mehanizacije, manj pa z vidika primernosti za ekološko obdelavo.

Raba tal 2002 na vinogradih 2020

Kartografija:
Žiga Maroh

Vsebina:
Mateja Šmid Hribar, Maja Topole

Vir podatkov:
Geodetska uprava Republike Slovenije (GURS),
Ministrstvo za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano (MKGP)

© Geografski inštitut Antona Melika, Inštitut za antropološke
in prostorske študije,
ZRC SAZU, 2021

Legenda:

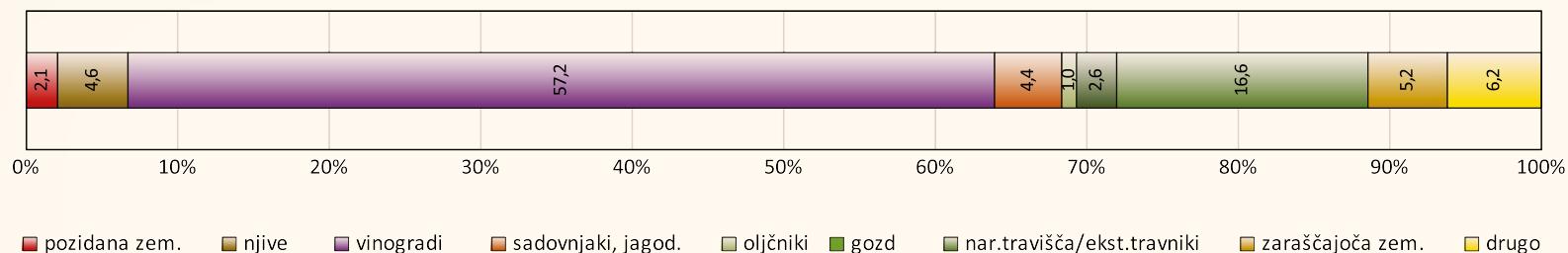
- vodotok
- pozidano
- njiva
- sadovnjak
- oljčnik
- gozd
- travnik
- v zaraščanju
- voda
- drugo

Merilo: 1:65.000

0 2.500 5.000 m

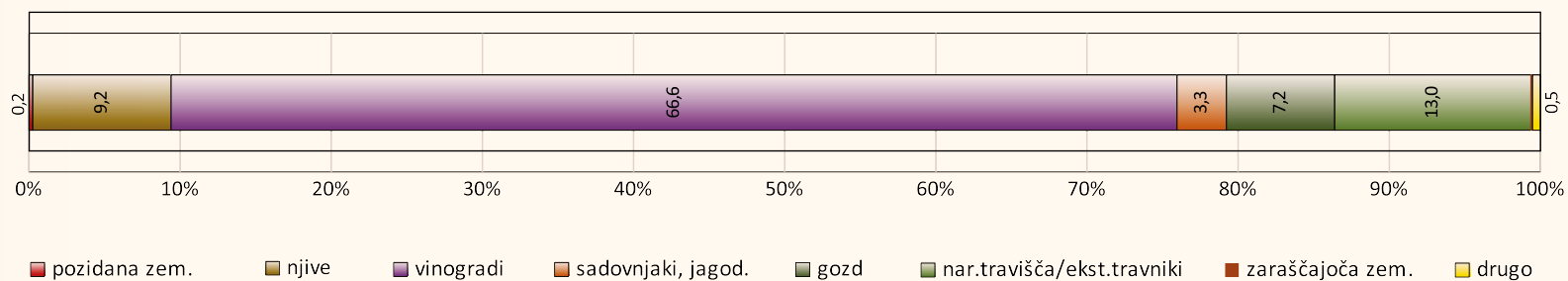
Esri, Intermap, NASA, NGA, USGS

Vipavsko gričevje – tipi rabe tal leta 2020, nastali iz vinogradov 2002

Do leta 2020 se je od 1089,7 ha iz leta 2002 ohranilo le 623,2 ha (57,2 %) vinogradov. Največ, 181 ha (16,6 %), je bilo ozelenjenih oz. spremenjenih v travnike, 57 ha (5,2 %) vinogradov je bilo leta 2020 v procesu zaraščanja, 29 ha (2,6 %) pa je že prerasel gozd. 50 ha (4,6 %) vinogradov iz leta 2002 so preorali v njive, na 48 ha (4,4 %) so uredili sadovnjake ali nasade jagodičevja, 23 ha (2,1 %) nekdanjih vinogradov so pozidali, 11 ha (1 %) pa preuredili v oljčnike. 68 ha (6,2 %) nekdanjih vinogradov je dobilo različne druge rabe.

Vipavsko gričevje – tipi rabe tal leta 2002, iz katerih so nastali vinogradi 2020

623,2 ha oziroma 66,6 % od sedanjih 936,4 ha vinogradov sta obstajali že pred letom 2002. 466,5 ha ali 42,8 % vinogradov iz leta 2002 je do leta 2020 dobilo razne druge rabe. Povsem na novo pa so po letu 2002 uredili 313,2 ha vinogradov, 33,5 % od vseh obstoječih leta 2020. 121 ha (13 %) jih je nastalo na nekdanjih travnikih, 86 ha (9,2 %) so jih zasadili na bivših njivah, 67 ha (7,2 %) jih je pridobilo prostor s krčenjem gozda, 31 ha (3,3 %) pa na nekdanjih sadovnjakih ali nasadih jagodičevja. Površina vinogradov se je tako v obdobju 2002–2020 zmanjšala s 1089,7 na 936,4 ha, torej za 153,3 ha ali 14 %.

Spremembe vinogradov 2002–2020

Kartografija:
Žiga Maroh

Vsebina:
Mateja Šmid Hribar, Maja Topole

Vir podatkov:
Geodetska uprava Republike
Slovenije (GURS),
Ministrstvo za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano (MKGP),

© Geografski inštitut Antona
Melika, Inštitut za antropološke
in prostorske študije,
ZRC SAZU, 2021

Legenda:

- vodotok
- opuščeni vinograd
- novi vinograd
- vinograd

Merilo: 1:65.000

0 2.500 5.000 m

Esri, Intermap, NASA, NGA, USGS

14,65 km² oz. 21,3 % Vipavskega gričevja je terasiranega.
39,1 % površine vseh teras je namenjenih vinski trti;
na terasah je 572,7 ha oz. 61,2 % vseh vinogradov.

Raba tal 2020 na terasah

Kartografija:
Žiga Maroh

Vsebina:
Mateja Šmid Hribar, Maja Topole

Vir podatkov:
Geodetska uprava Republike
Slovenije (GURS),
Ministrstvo za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano (MKGP)

© Geografski inštitut Antona
Melika, Inštitut za antropološke
in prostorske študije,
ZRC SAZU, 2021

Legenda:

- vodotok
- pozidano
- njiva
- vinograd
- sadovnjak
- oljčnik
- gozd
- travnik
- v zaraščanju
- voda
- drugo

Merilo: 1:65.000

0 2.500 5.000 m

Esri, Intermap, NASA, NGA, USGS

Povprečna višina Vipavskega gričevja je 206 m, višinska razlika med minimalno in maksimalno nadmorsko višino pa znaša skoraj 500 m (izliv Branice v Vipavo na severozahodu 59 m, Sveti Socerb na jugovzhodu 556 m). 67 % vseh vinogradov najdemo v višinah 100–250 m, povprečna višina zemljišč z vinogradi pa je 187 m.

Nadmorske višine

Kartografija:
Žiga Maroh

Vsebina:
Mateja Šmid Hribar, Maja Topole

Vir podatkov:
Geodetska uprava Republike Slovenije (GURS),
Agencija Republike Slovenije za okolje (ARSO)

© Geografski inštitut Antona Melika, Inštitut za antropološke
in prostorske študije,
ZRC SAZU, 2021

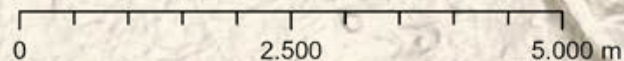
Legenda:

 vodotok

Nadmorska višina [m]

	0-100
	100-150
	150-200
	200-250
	250-300
	300-350
	nad 350

Merilo: 1:65.000

Esri, Intermap, NASA, NGA, USGS

Gričevje ima submediteransko podnebje z veliko mero osončenosti. Povprečna letna energija kvaziglobalnega obsevanja 4276 MJ/m^2 je za 6,6 % višja od slovenskega povprečja. Med najbolj osonečeni območji Vipavskega gričevja so južna pobočja razvodnega grebena med Vipavo in Branico.

Osončenost

Kartografija:
Žiga Maroh

Vsebina:
Mateja Šmid Hribar, Maja Topole

Vir podatkov:
Geodetska uprava Republike
Slovenije (GURS),
Agencija Republike Slovenije za
okolje (ARSO)

© Geografski inštitut Antona
Melika, Inštitut za antropološke
in prostorske študije,
ZRC SAZU, 2021

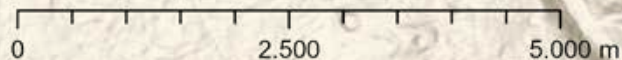
Legenda:

 vodotok

Osončenost [WH/m²]

Merilo: 1:65.000

Esri, Intermap, NASA, NGA, USGS

V Vipavskem gričevju gozd pokriva 49 %, ekstenzivni travniki in pašniki 17 % in zemljišča v zaraščanju 2,1 % površja. To pomeni, da ima kar 68 % zemljišč zelo visoko stopnjo naravnosti. 46,1 % Vipavskega gričevja zavzema Natura 2000; na eni strani ščiti vrste, na drugi habitate.

Vinogradi 2020 in Natura 2000

Kartografija:
Žiga Maroh

Vsebina:
Mateja Šmid Hribar, Maja Topole

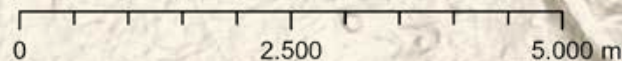
Vir podatkov:
Geodetska uprava Republike Slovenije (GURS),
Ministrstvo za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano (MKGP),
Zavod Republike Slovenije za
varstvo narave (ZRSVN)

© Geografski inštitut Antona
Melika, Inštitut za antropološke
in prostorske študije,
ZRC SAZU, 2021

Legenda:

- vodotok
- ekološki vinograd
- vinograd
- Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (*Erythronio-Carpinion*)
- Sestoji navadnega brina (*Juniperus communis*) na suhih travščih na karbonatih
- Skalna travšča na bazičnih tleh (*Alyso-Sedion albi*)
- Vzhodna submediteranska suha travšča (*Scorzoneretalia villosae*)
- habitati živalskih vrst

Merilo: 1:65.000

Esri, Intermap, NASA, NGA, USGS

Vinogradi v dvignjenih legah so razprostranjeni sredi neokrnjene narave, v sosedstvu nimajo motečih rab prostora.

Stopnja naravnosti in vinogradi

Kartografija:
Žiga Maroh

Vsebina:
Mateja Šmid Hribar, Maja Topole

Vir podatkov:
Geodetska uprava Republike Slovenije (GURS),
Ministrstvo za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano (MKGP)

© Geografski inštitut Antona Melika, Inštitut za antropološke
in prostorske študije,
ZRC SAZU, 2021

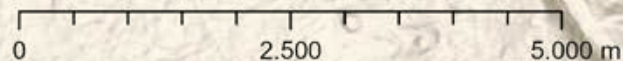
Legenda:

- vodotok
- ekološki vinograd
- vinograd

Stopnja naravnosti

- naravno
- sonaravno
- ekstenzivno kmetijsko
- intenzivno kmetijsko
- pozidano
- drugo

Merilo: 1:65.000

Esri, Intermap, NASA, NGA, USGS

Občina	Naselje	Površina (v ha)	Delež (%) v Vipavskem gričevju	Pozidana zemljišča				Njive				Vinogradi				Sadovnjaki in jagodičevje				Oljčniki				Gozd				Naravni oz. ekstenzivni travniki			
				Površina (v ha)	Delež (%) znotraj naselja	Delež (%) v Vipavskem gričevju	Indeks koncen- tracije	Površina (v ha)	Delež (%) znotraj naselja	Delež (%) v Vipavskem gričevju	Indeks koncen- tracije	Površina (v ha)	Delež (%) znotraj naselja	Delež (%) v Vipavskem gričevju	Indeks koncen- tracije	Površina (v ha)	Delež (%) znotraj naselja	Delež (%) v Vipavskem gričevju	Indeks koncen- tracije	Površina (v ha)	Delež (%) znotraj naselja	Delež (%) v Vipavskem gričevju	Indeks koncen- tracije	Površina (v ha)	Delež (%) znotraj naselja	Delež (%) v Vipavskem gričevju	Indeks koncen- tracije	Površina (v ha)	Delež (%) znotraj naselja	Delež (%) v Vipavskem gričevju	Indeks koncen- tracije
Ajdovščina	Brje	534,5	7,8	24,4	4,6	8,0	103	7,8	1,5	2,0	26	69,3	13,0	7,4	95	13,4	2,5	6,5	83	4,0	0,8	18,9	243	317,7	59,4	9,4	121	52,3	9,8	4,5	58
	Dolenje	114,3	1,7	7,8	6,8	2,5	153	13,2	11,6	3,4	204	13,2	11,5	1,4	85	4,6	4,0	2,2	132	0,0	0,0	0,0	0	47,2	41,3	1,4	84	16,9	14,7	1,4	87
	Gaberje	459,6	6,7	11,7	2,5	3,8	57	20,0	4,4	5,1	77	49,1	10,7	5,2	78	12,2	2,7	5,9	88	2,3	0,5	11,0	164	260,2	56,6	7,7	115	73,6	16,0	6,3	95
	Planina	652,4	9,5	29,0	4,4	9,5	100	18,9	2,9	4,9	51	69,5	10,7	7,4	78	30,2	4,6	14,6	153	0,7	0,1	3,3	35	271,7	41,6	8,1	85	174,2	26,7	15,0	158
	Šmarje	580,5	8,5	16,0	2,8	5,2	62	17,7	3,0	4,5	54	56,8	9,8	6,1	72	7,9	1,4	3,8	45	1,1	0,2	5,3	62	337,8	58,2	10,0	119	116,2	20,0	10,0	118
	Tevče	41,8	0,6	4,2	10,1	1,4	228	0,9	2,2	0,2	39	3,0	7,3	0,3	53	2,9	6,9	1,4	228	0,0	0,0	0,0	0	11,1	26,5	0,3	54	18,1	43,3	1,6	256
	Velike Žabljice	312,4	4,6	14,7	4,7	4,8	106	58,2	18,6	15,0	328	33,1	10,6	3,5	78	22,6	7,2	10,9	239	0,8	0,3	3,9	85	137,7	44,1	4,1	90	22,7	7,3	2,0	43
	Vrtovče	180,9	2,6	7,6	4,2	2,5	94	3,0	1,7	0,8	30	10,9	6,0	1,2	44	8,6	4,7	4,1	157	0,0	0,0	0,0	0	98,5	54,4	2,9	111	42,4	23,5	3,7	138
	Zavino	210,3	3,1	6,6	3,1	2,1	70	3,5	1,7	0,9	29	44,3	21,1	4,7	155	2,1	1,0	1,0	0	1,5	0,7	7,0	228	115,8	55,1	3,4	112	19,6	9,3	1,7	55
Komen	Dolanci	93,4	1,4	3,4	3,6	1,1	82	2,1	2,2	0,5	39	14,8	15,8	1,6	116	2,8	3,0	1,4	100	1,3	1,4	6,0	441	44,6	47,8	1,3	97	16,5	17,7	1,4	104
	Kodreti	103,1	1,5	4,0	3,9	1,3	87	1,3	1,3	0,3	23	0,9	0,9	0,1	7	3,0	2,9	1,5	97	0,0	0,0	0,0	0	77,4	75,0	2,3	153	12,1	11,7	1,0	69
Nova Gorica	Branik (del)	430,6	6,3	34,6	8,0	11,3	181	25,9	6,0	6,7	106	107,6	25,0	11,5	183	15,1	3,5	7,3	116	2,1	0,5	10,0	160	154,0	35,8	4,6	73	46,1	10,7	4,0	63
	Preserje	340,2	5,0	23,3	6,8	7,6	154	8,3	2,5	2,1	43	23,8	7,0	2,5	51	15,2	4,5	7,3	148	3,1	0,9	14,6	296	199,0	58,5	5,9	119	32,5	9,5	2,8	56
	Sp. Branica	107,2	1,6	4,9	4,6	1,6	103	4,1	3,8	1,0	67	4,9	4,6	0,5	34	1,2	1,2	0,6	38	0,4	0,4	1,9	121	71,8	67,0	2,1	137	11,7	10,9	1,0	64
	Steske (del)	48,9	0,7	2,5	5,0	0,8	113	1,0	2,1	0,3	38	9,6	19,7	1,0	144	1,4	2,9	0,7	97	0,0	0,0	0,0	5	25,4	52,0	0,8	106	3,7	7,7	0,3	45
Vipava	Erzelj	384,2	5,6	8,7	2,3	2,8	51	2,3	0,6	0,6	10	36,0	9,4	3,8	69	4,2	1,1	2,0	36	1,1	0,3	5,3	94	259,3	67,5	7,7	138	45,0	11,7	3,9	69
	Goče	452,0	6,6	10,5	2,3	3,4	52	7,0	1,5	1,8	27	49,5	10,9	5,3	80	9,1	2,0	4,4	66	0,2	0,0	0,9	13	295,6	65,4	8,8	133	54,9	12,1	4,7	72
	Lože	163,7	2,4	11,6	7,1	3,8	160	35,1	21,4	9,0	378	35,0	21,4	3,7	157	7,5	4,6	3,6	151	0,0	0,0	0,0	0	16,2	9,9	0,5	20	40,5	24,8	3,5	146
	Manče	213,8	3,1	10,9	5,1	3,6	115	13,3	6,2	3,4	110	55,8	26,1	6,0	191	7,5	3,5	3,6	116	0,3	0,1	1,3	42	66,9	31,3	2,0	64	42,9	20,0	3,7	118
	Orehovica	97,9	1,4	6,7	6,9	2,2	155	4,1	4,2	1,1	75	14,1	14,4	1,5	105	2,2	2,3	1,1	75	0,0	0,0	0,0	0	46,9	47,9	1,4	98	18,2	18,6	1,6	110
	Podnanos	135,9	2,0	17,1	12,6	5,6	283	16,9	12,4	4,3	219	7,5	5,5	0,8	41	2,8	2,1	1,4	69	0,0	0,0	0,0	0	26,4	19,4	0,8	40	60,9	44,8	5,2	265
	Podraga	694,7	10,1	19,0	2,7	6,2	61	53,7	7,7	13,8	136	57,7	8,3	6,2	61	14,3	2,1	6,9	68	0,8	0,1	3,7	36	372,5	53,6	11,1	109	158,5	22,8	13,6	135
	Slap	510,1	7,4	26,0	5,1	8,5	115	70,8	13,9	18,2	245	169,8	33,3	18,1	244	16,7	3,3	8,0	108	1,5	0,3	7,0	93	111,6	21,9	3,3	45	82,9	16,3	7,1	96
VIPAVSKO GRIČEVJE		6862,5	100,0	305,3	4,4	100,0	100	389,2	5,7	100,0	100	936,4	13,6	100,0	100	207,6	3,0	100,0	100	21,2	0,3	100,0	100	3365,3	49,0	100,0	100	1162,6	16,9	100,0	100

Raba tal po naseljih in v pilotnem območju Vipavskega gričevja leta 2020 (grafični prikaz na strani 3)

S spontanim fermentiranjem je omogočeno, da se v vinu izrazi svojskost mikrolokacije. Tu mislimo na kamninsko podlago, ki je v Vipavskem gričevju pretežno iz eocenskega fliša, to je iz laporja in peščenjaka, poleg tega pa na prst z mikroorganizmi, ki se lahko ohranjajo le ob sonaravnem kmetovanju.

Zaraščajoča zemljišča				Vodne površine				Drugo				Naselje
Površina (v ha)	Delež (%) znotraj naselja	Delež (%) v Vipavskem gričevju	Indeks koncen- tracije	Površina (v ha)	Delež (%) znotraj naselja	Delež (%) v Vipavskem gričevju	Indeks koncen- tracije	Površina (v ha)	Delež (%) znotraj naselja	Delež (%) v Vipavskem gričevju	Indeks koncen- tracije	
15,8	3,0	10,8	139	2,1	0,4	8,1	104	27,7	5,2	9,1	117	Brje
2,3	2,0	1,6	96	2,5	2,2	9,6	574	6,7	5,9	2,2	133	Dolenje
9,7	2,1	6,6	99	0,2	0,1	0,9	14	20,4	4,4	6,7	101	Gaberje
11,8	1,8	8,1	85	0,1	0,0	0,4	4	46,3	7,1	15,3	161	Planina
9,4	1,6	6,5	76	0,6	0,1	2,4	29	16,9	2,9	5,6	66	Šmarje
0,4	1,0	0,3	47	0,0	0,0	0,0	0	1,1	2,7	0,4	61	Tevče
3,8	1,2	2,6	58	5,4	1,7	20,9	459	13,3	4,3	4,4	96	Velike Žabljce
1,6	0,9	1,1	42	0,0	0,0	0,0	0	8,3	4,6	2,7	104	Vrtovče
3,6	1,7	2,4	80	0,1	0,1	0,5	16	13,3	6,3	4,4	143	Zavino
2,3	2,5	1,6	117	0,5	0,5	1,9	140	5,1	5,5	1,7	124	Dolanci
1,4	1,3	0,9	63	0,5	0,5	2,1	138	2,5	2,4	0,8	54	Kodreti
17,2	4,0	11,8	188	4,1	0,9	15,7	251	23,8	5,5	7,9	125	Branik (del)
11,9	3,5	8,2	165	5,2	1,5	20,3	409	18,0	5,3	5,9	119	Preserje
3,4	3,2	2,4	151	0,7	0,6	2,6	170	4,0	3,7	1,3	84	Sp. Branica
2,1	4,4	1,5	206	1,2	2,4	4,6	640	1,8	3,7	0,6	84	Steske (del)
8,3	2,2	5,7	101	0,0	0,0	0,0	0	19,3	5,0	6,4	114	Erzelj
11,6	2,6	7,9	120	0,1	0,0	0,2	3	13,7	3,0	4,5	69	Goče
6,0	3,6	4,1	171	0,9	0,6	3,6	151	10,9	6,6	3,6	150	Lože
6,0	2,8	4,1	133	0,3	0,1	1,2	37	9,8	4,6	3,2	104	Manče
2,2	2,3	1,5	108	0,1	0,1	0,4	27	3,3	3,3	1,1	75	Orhovica
0,7	0,5	0,5	26	0,3	0,2	1,2	60	3,2	2,3	1,1	53	Podnanos
5,1	0,7	3,5	35	0,4	0,1	1,7	16	12,6	1,8	4,2	41	Podraga
9,1	1,8	6,3	84	0,5	0,1	1,8	24	21,2	4,2	7,0	94	Slap
146,0	2,1	100,0	100	25,7	0,4	100,0	100	303,3	4,4	100,0	100	

Vinogradništvo v Vipavskem gričevju
 Zasnova in besedilo: Maja Topole, Mateja Šmid Hribar, Primož Pipan
 Fotografija, preglednica in grafi: Maja Topole
 Kartografija: Žiga Maroh, Mauro Hrvatin, Domen Turk
 Oblikovanje: Marko Jelovšek
 Lektura: Polona Šergon

Slika na naslovnici: Vinorodno Vipavsko gričevje se ponaša z visoko stopnjo naravnosti, bogastvom kulturnih spomenikov in atraktivnimi razgledi.

Slika na zadnji platnici: Lokalne sorte trt v Vipavskem gričevju po ocenah zavzemajo 23-odstotni delež.

Izdajatelj: ZRC SAZU, Geografski inštitut Antona Melika
 Založnik: Založba ZRC
 Zanje: Matija Zorn, Oto Luthar
 Glavni urednik založbe: Aleš Pogačnik
 Tisk: Present d.o.o.
 Ljubljana 2022
 Prva izdaja, prvi natis.
 Število izvodov: 400

Publikacija je nastala v okviru
 Interreg ADRION projekta ECOVINEGOALS.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
 Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

634.8(497.473)(084.3)

TOPOLE, Maja
 Vinogradništvo v Vipavskem gričevju / [besedilo Maja Topole, Mateja Šmid Hribar, Primož Pipan ; fotografija, preglednica in grafi Maja Topole ; kartografija Žiga Maroh, Mauro Hrvatin, Domen Turk]. - 1. izd., 1. natis. - Ljubljana : Založba ZRC, 2022

ISBN 978-961-05-0662-1
 COBISS.SI-ID 113968387

